

*Una aproximació al Pla de Polítiques de
Dones del Govern de la Generalitat de
Catalunya 2008/2011*

Tutor/Consultor: Prof. Marc Navarro Vicente

Autor/Estudiant: J. Ricard Morera Casaponsa

Curs 2009-10/2

Treball de Recerca en Ciència Política

UOC

Índex

	Pàg.
1. <u>Introducció.</u>	
1.1. Aspectes metodològics	
1.1.1. Tema de recerca	3
1.1.2. Objectius	7
1.1.3. Qüestions de recerca	8
1.1.4. Hipòtesis central	9
1.1.5. Metodologia	10
1.2. Introducció a les polítiques d'igualtat	12
2. <u>Pla de Polítiques de Dones de la Generalitat de Catalunya</u>	
2.1. Introducció	16
2.2. Actors	19
2.3. Implementació	23
2.4. Avaluació	25
3. <u>Violència masclista.</u>	28
4. <u>Conclusions</u>	33
5. <u>Bibliografia i internetgrafia</u>	36
6. <u>Annex:</u>	41
Entrevistes	
- <i>Anna Mercadé.</i> Observatori Dona i Empresa. Cambra de Comerç de Barcelona.	42
- <i>Anna Solà.</i> Directora Executiva. Institut Català de les Dones. Generalitat de Catalunya.	48
- <i>Gemma Nicolás.</i> Responsable Comissió Igualtat/No discriminació. Associació de Dones Juristes.	54

1. Introducció.

1.1. Aspectes metodològics

1.1.1. Tema de recerca

La recerca es fonamenta en el *Pla de Polítiques de Dones* pel període 2008/2011 de la Generalitat de Catalunya. Aquest Pla sorgeix dins d'un context de Polítiques que s'han estat portant a terme per part de la Generalitat de Catalunya al llarg de més de vint anys, com recorda Marta Selva, Presidenta de l'Institut Català de les Dones. Cal recordar que aquest Pla ha estat impulsat “a partir de l'experiència de l'equip de l'Institut Català de les Dones i de les persones dels diferents departaments de la Generalitat”¹ que ja anteriorment amb el “Pla d'acció i desenvolupament de polítiques de dones 2005-2007” treballaren en llur implementació. A més cal tenir en compte que fruit de la tasca de l'ICD en l'anterior Pla en el qual va portà a terme la seva “avaluació externa i l'avaluació general” es constituïren els fonaments del Pla actual. Així per a “l'elaboració del nou pla hi ha participat un grup d'expertes, especialistes en diferents àmbits, representants del moviment de dones i del Consell Nacional de Dones de Catalunya i representants de l'administració local”, afegir que “en la fase participativa, l'esborrany del Pla” incorporà “141 observacions i propostes aportades per entitats i particulars durant el mes de maig de 2008”².

En aquest context, Marta Selva argumenta, com també la “realitat continua presentant evidències de la persistència de desigualtats i desavantatges entre la situació de les dones i els homes en molts àmbits”, pel que cal que hi hagi una “continuïtat” i

---

¹ *Pla de Polítiques de Dones*. Generalitat de Catalunya.
<http://www20.gencat.cat/portal/site/icdones/menuitem.351404635dde900639a72641b0c0e1a0/?vgnnextoid=b2f454f598c9b110VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=b2f454f598c9b110VgnVCM100000b0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default>

² Op cit n 1

“seguiment de les polítiques de dones” amb la finalitat d’assolir la “consolidació d’aquestes polítiques en tots els àmbits de les administracions públiques d’altres organitzacions i de la societat en general” així com també precisament pel seu “caràcter estructural dels factors que incideixen en aquestes desigualtats”³.

Seguint a Marta Selva cal dir que aquest Pla de polítiques de dones del Govern de la Generalitat de Catalunya 2008-2011 “és un document que recull el compromís de tots els departaments de mantenir o crear els dispositius necessaris per garantir un marc favorable que permeti continuar desenvolupant les actuacions que facin avançar cap a una Catalunya més justa i equilibrada”⁴.

Per tant aquest Pla esdevé una “estratègia compartida de totes les unitats de govern per seguir avançant en les innovacions que es van iniciar el 2005 amb l’aprovació del V Pla” i consegüentment després dels “èxits aconseguits” hi ha la voluntat i el compromís de continuar “consolidant els mecanismes” tant des de la Generalitat com des d’altres administracions, com assenyala Marta Selva⁵.

En aquest treball de recerca i a partir d’aquest Pla és pretén conformar una geografia del que han estat les polítiques de dones, els seus resultats, si han estat efectives i la prospecció de quins poden ser els següents passos o fites tant a curt, mitjà i llarg termini. Així mateix, es farà una especial menció al tema de la violència masclista fent, en primer lloc, una aproximació interdisciplinària, per centrar-nos en el que pretén el Pla dins d’aquesta greu problemàtica tot procurant extreure unes conclusions.

En els temps actuals en els quals ja hi ha un llarg recorregut de polítiques en favor de la igualtat encara es troben “desigualtats i desavantatges”, com assenyala Marta Selva de l’Institut Català de les Dones. Per paradoxal que sembli la situació de la dona requereix

---

³ *Pla de Polítiques de Dones*. Generalitat de Catalunya.

http://www20.gencat.cat/docs/icdones/Institut/Documents/pla_accio/pub_eines12.pdf

⁴ Op cit en n 3

⁵ Ibid

de polítiques contundents per part de l'Administració en la mesura que no es pot permetre una vulneració d'uns drets humans dels anomenats de tercera generació.

Aquests drets estant en el marc dels DESC⁶ (Drets Econòmics Socials i Culturals) que a la “declaració final” de la “Conferència Mundial de Nacions Unides sobre Drets Humans” de Viena el 1993 i en la qual es reafirmà el “caràcter indivisible i interdependent dels drets humans” es relacionà els DESC amb “l'educació, la salut, l'habitatge, l'alimentació, el treball o l'ingrés” i per tant han de ser tractats com i de la mateixa manera que “els drets civils i polítics”. Tot ésser humà te aquests drets i el govern els ha de protegir mitjançant accions adients per a que no siguin vulnerats, cal que siguin reivindicats. Les situacions de desigualtat de gènere, llibertat i tot el que comporta estant en aquest àmbit i per tant aquests drets no només s'han de promoure sinó que s'han d'exigir.

S'ha fet camí i hi ha hagut progressos però cal perseverància en la mesura que el recorregut que manca encara és llarg per donar resposta a les precarietats que, malgrat els esforços, un observador de la realitat pot percebre i els analistes detecten en la nostra societat: són les arrels “androcèntriques” que argumenta en la presentació del Pla de Polítiques de Dones de la Generalitat de Catalunya la Presidenta de l'ICD.

Victòria Camps endaga el seu llibre “El siglo de las mujeres”⁷ amb una frase que ha estat un leitmotiv per engrescar-me en la realització d'aquesta investigació i que considero fonamental “el segle XXI serà el segle de les dones”, però com esmentàvem, el recorregut encara té bastants obstacles. Tant Marta Selva com Victoria Camps es refereixen en diferents termes però als mateixos temes que dificulten l'assoliment i plenitud “dels drets de ciutadania”⁸ en una societat que hauria de ser justa i igualitària. Per una banda, com manifesta Camps, “la vida privada continua discriminant a la dona”

---

⁶ Observatori DESC <http://www.descweb.org/?q=ca/node/111>

⁷ Camps, Victoria (1998) *El siglo de las mujeres*. Madrid: Ed. Cátedra

⁸ Op cit en n 1

i per altre banda “l'accés de la dona a càrrecs i llocs de major responsabilitat avança amb lentitud”.

Una recent reivindicació i que entronca amb aquest treball és el que Amaya Alba⁹ (Presidenta d'Espais per a la Igualtat) exposa al voltant de l'Avantprojecte de Llei per una nova ciutadania i per a la igualtat entre dones i homes. Com explica Alba aquest “avantprojecte de llei pretén impulsar un nou marc de relació entre dones i homes més igualitari, basat en el respecte i l'equitat i avançar en l'eliminació del sexisme i l'androcentrisme de les estructures socials, culturals, econòmiques i polítiques”.

D'aquesta manera una acció que es vol portar a terme és la figura de “l'agent d'igualtat d'oportunitats de dones i homes en l'àmbit públic i privat, per tal de participar en la diagnosi, la implementació, l'avaluació i el seguiment de projectes orientats a la igualtat d'oportunitats de dones i homes”,¹⁰ per tant essent una figura tant important la que es vol endagar i essent el treball precisament sobre el Pla de Polítiques de dones s'intentarà també aportar una posició, sobre aquest agent d'igualtat, a partir de les entrevistes que es realitzaran en aquesta investigació.

Un altre punt i de gran rellevància mediàtica i social el constitueix el tema de la violència masclista. Aquest fet de gran transcendència en la nostra societat ha estat una de les motivacions principals per a dur a terme la recerca. En aquest punt no podem oblidar que la violència masclista ha augmentat i que com publica recentment el diari “El País”¹¹ “el 85% de les víctimes” “no havia denunciat”, s'assenyala com a causes “la crisi, la vulnerabilitat de les immigrants o l'efecte imitació”. Per altre banda,

---

⁹ *Dones en xarxa*

<http://www.donesenxarxa.cat/La-igualtat-es-questio-de>

¹⁰ Op cit en n 9

¹¹ Sauquillo, María R (14-junio-2010) *El 85% de las víctimas de violencia machista no había denunciado*.
http://www.elpais.com/articulo/sociedad/85/victimas/violencia/machista/habia/denunciado/elpepusoc/20100614elpepusoc_3/Tes

paradoxalment ha disminuït el nombre de denúncies segons assenyalen des de l'Observatori de Violència Domèstica del Consell General del Poder Judicial.

El Pla de Polítiques de Dones precisament en el seu eix 6 es refereix a la intervenció integral contra la violència masclista. Reconeixent que és un tema que ha generat molta polèmica per manifestacions en un sentit i, en un altre, per part de membres de la magistratura intentarem extreure elements d'anàlisi a partir dels "elements innovadors, respecte del programa anterior, tant pel que fa a l'estructura que proposa, com pel nou marc jurídic que, en bona part, li permet anar més enllà" com enuncia el Pla objecte d'anàlisi, tenint en compte, com assenyala el mateix Pla, que ens trobem amb que s'ha de considerar que és un tema que té un "caràcter estructural i de naturalesa multidimensional".

1.1.2. Objectius

Aquest treball pretén entre els seus objectius, primer a nivell general, donar resposta a les preguntes de recerca tot verificant la hipòtesi plantejada a partir de la recerca realitzada mitjançant la consulta de diferents fonts científiques i entrevistes a actors que treballen en l'àmbit de les polítiques d'igualtat per a copsar directament la problemàtica i els reptes als quals s'enfronten les dones.

A nivell més específic s'intentarà conformar una geografia del pla en el seu context i tota la problemàtica que l'envolta. També observar les fortaleces i debilitats del pla i com aquest s'ha conformat. Pel que ens portarà a poder respondre les preguntes de recerca plantejades i la verificació de la hipòtesi plantejada, respecte l'eficiència de les polítiques d'igualtat i la coordinació governamental en aquest àmbit.

1.1.3. Qüestions de recerca

La qüestió de recerca és: Les polítiques d'igualtat estant essent més efectives des de que hi ha una acció de govern conjunta i compartida després del Pla?

El per què d'aquesta qüestió es fonamenta en cercar si després de tot un seguit de polítiques públiques de gènere s'estan produint els resultats desitjats, si aquests esforços al llarg d'aquestes legislatures del Govern de la Generalitat són els adequats. Més concretament, si el recent Pla de polítiques de dones 2008-2011 està produint aquest impuls final per a l'equitat entre les dones i els homes, tenint en compte que els plans d'Igualtat tenen un recorregut des de diferents governs i al llarg del temps i que aquest darrer pla, com ja ens hem referit, és el producte d'una labor continuada de l'ICD i altres departaments de la Generalitat juntament amb expertes, "representants del moviment de dones i del Consell Nacional de Dones de Catalunya i representants de l'administració local"¹².

En el marc d'aquesta qüestió principal, també es vol fer una aproximació a altres preguntes de recerca. Aquestes, que es troben fortament lligades en la qüestió de recerca principal, ens ha de permetre entendre millor el fenomen analitzat. Algunes d'aquestes preguntes són: a partir del Pla de polítiques de Dones de la Generalitat de Catalunya s'estan observant ja alguns resultats?, Quin és el grau d'implementació i efectivitat del Pla fins a l'actualitat?. També esdevé una pregunta de recerca les polítiques dutes a terme per eradicar la violència masclista i en concret des del Pla de polítiques de dones que es pretén aconseguir, com i de quina manera es volen assolir els objectius.

---

¹² Op cit n 1

1.1.4. Hipòtesis central

En aquest punt, cal considerar que malgrat les veus discrepants, les polítiques de gènere estan essent efectives, pel que partint de la recerca duta a terme en anteriors plans i les polítiques de gènere desenvolupada i un cop consultada la literatura científica es pretén i com a hipòtesis demostrar el següent:

L'efectivitat de les polítiques de gènere, tot i les dificultats que encara, s'ha anat obrint camí fins a l'actualitat, fins a constituir una peça clau en l'encaix per a la comprensió de les polítiques que es porten a terme fonamentalment a Occident.

En la mida que la qüestió de recerca és: Les polítiques d'igualtat estant essent més efectives des de que hi ha una acció de govern conjunta i compartida després del Pla?, de fet la qüestió es fonamenta en cercar, com ja havíem assenyalat, que si després de tot un seguit de polítiques públiques de gènere s'estan produint els resultats desitjats, si aquests esforços al llarg d'aquestes legislatures del Govern de la Generalitat han resultat satisfactoris. En aquesta línia la presidenta de l'ICD considera que "l'eficàcia dels plans ha estat relacionada amb el grau de compromís polític i pressupostari", així com amb "la utilització dels mecanismes apropiats i necessaris per avançar de manera significativa" i és per tant com es refereix Bustelo¹³ que és a partir dels plans on s'articulen les polítiques d'igualtat i que engloben el conjunt de les accions que es desenvolupen en aquest àmbit.

Per altra banda, l'autora citada es refereix i cal tenir-ho en compte que per avaluar les polítiques de gènere hi ha dificultats. En el nostre cas sobretot per la transversalitat¹⁴ intrínseca al pla, és com argumenta Bustelo que la dificultat rau en la "pròpia naturalesa de les polítiques" i per tant s'ha de tenir en compte alhora de mesurar l'efectivitat del

---

¹³ Bustelo, María (2004) *La evaluación de las políticas de género en España*. Madrid: Ed. Los Libros de la Catarata. Pàg 15

¹⁴ Op cit en n 13. Pàg. 109

pla de polítiques de dones ja que la informació esdevé complicada de recopilar i essent per tant un repte tant el “seguiment com l’avaluació”¹⁵.

1.1.5. Metodologia

La metodologia que s'utilitzarà bàsicament és la qualitativa. Aquesta ofereix unes particularitats per a la confecció del treball i per a respondre a les preguntes de recerca i la hipòtesi plantejada que esdevé la més adequada, encara que en algun moment es pugui utilitzar algunes dades estadístiques pròpies de les recerques de tipus quantitatiu, dades extretes a partir de l'especial dones de la Generalitat de Catalunya¹⁶ i de l'Instituto de la Mujer¹⁷.

Cal recordar, com argumenta Gemma Sala¹⁸, que la investigació qualitativa, se “centra en un nombre limitat de casos, que estudia amb profunditat mitjançant entrevistes i/o documents històrics. A la tècnica qualitativa de l'entrevista (que serà la principalment utilitzada juntament amb la literatura científica per a l'estudi del pla), com exposa Raymond Quivy,¹⁹ “l'interlocutor exterioritza les seves percepcions d'un esdeveniment o d'una situació, les seves interpretacions o les seves experiències, mentre que l'investigador, amb les seves preguntes obertes i les seves reaccions, facilita aquesta exteriorització, procura impedir que s'allunyi massa dels objectius de la recerca i permet que l'altre s'expressi amb la màxima autenticitat i profunditat”.

---

¹⁵ Op cit n 13. Pàg. 110

¹⁶ Generalitat de Catalunya. *Especial dones*

http://www.gencat.cat/gencat_dades/cat/dones.htm

¹⁷ Instituto de la Mujer. Ministerio de Igualdad. *Estadísticas*
<http://www.inmujer.migualdad.es/mujer/mujeres/cifras/index.htm>

¹⁸ Sala, Gemma *Tècniques d'Investigació I*. Barcelona: Ed. FUOC.

¹⁹ Quivy, Raymond (1997) *Manual de Recerca en Ciències Socials*. Barcelona: Ed. Herder. Pàg. 187

Per tant “l’objectiu és entendre el procés amb el qual un determinat fenomen té lloc, de manera coherent i completa” i és precisament mitjançant el “coneixement intensiu dels factors que expliquen l’esdeveniment d’un fenomen en casos concrets”. Així cal fer esment que els principals mètodes d’investigació social són els qualitius: “estudi de casos, estudis comparats, mètode històric”. La investigació qualitativa “se centra en les diferències de qualitat”.

Això comporta que a partir de la metodologia qualitativa respon a “la mateixa lògica d’inferència” que la metodologia quantitativa, en la mida que, com argumenta Sala, “tots dos tipus de recerca permeten entendre la realitat social de manera sistemàtica i generalitzable, i també contrastar i construir teories sobre el funcionament dels fenòmens socials”.

En aquesta línia per tant i com assenyala l’equip d’investigació²⁰ de la Facultat de Ciències Socials de la Universitat de València, encapçalats per Inmaculada Serra Yoldi, i que expressen en la seva recerca que en la metodologia qualitativa “incideix en aspectes de la realitat social que o bé no poden ser detectats a partir d’un enfocament quantitatiu, o bé resulten difícils de verbalitzar estandaritzadament”.

Les fonts que s’utilitzaran són bibliogràfiques. A partir d’aquestes ens permet concretar l’estat de la qüestió en polítiques públiques de dones, d’on venim, com i cap a on anem. A més han estat d’importància capdal les entrevistes a diferents actors implicats des de la Generalitat de Catalunya, en concret l’Institut Català de les Dones, a on s’han confeccionat aquest tipus de polítiques i amb la finalitat de cercar quins graus d’implementació s’han assolit així com els resultats provisionals de la Política de dones de la Generalitat de Catalunya 2008-2011. També hi ha diferents associacions que cal

---

²⁰ AAVV (2003) *Evaluación de Políticas Públicas: Los Planes de Igualdad*. València: Conselleria de Benestar Social. Generalitat Valenciana. Pàg. 26

tenir en compte com ha estat l'Associació de Dones Juristes i des de la Cambra de Comerç de Barcelona copsar a nivell empresarial la situació de les dones.

Les entrevistes s'han desenvolupat seguint el que aconsella Raymond Quivy²¹ que a l'entrevista "l'investigador ha d'estar sempre vigilant i molt atent, a fi que les seves intervencions provoquin l'aportació del màxim nombre possible d'elements d'anàlisi". Per tant centrar la conversa a l'entorn de les hipòtesis de treball, sense excloure els possibles comentaris paral·lels susceptibles de matisar-les o de corregir-les".

Un altre font han estat els diferents portals i pàgines web d'Internet que recullen informació valuosa de Polítiques d'Igualtat, tot conformant una Internetgrafia.

1.2. Introducció a les polítiques d'igualtat

El Pla actual de política de dones, és a dir el Pla de polítiques de dones 2008-2011, cal circumscriure'l en tot un seguit de polítiques que s'han anat desenvolupant per part dels diferents governs de la Generalitat. Cal recordar els antics plans d'actuació en polítiques de dones²² que assenyalen tot seguit des dels més recents als més antics:

- V Pla d'Acció i desenvolupament de les polítiques de dones a Catalunya 2005-2007.
- Pla integral de prevenció de la violència de gènere i d'atenció a les dones que la pateixen: 2002-2004.
- IV Pla d'Actuació del Govern de la Generalitat de Catalunya per a la Igualtat d'Oportunitats per a les dones 2001-2003.

---

²¹ Quivy, Raymond (1997) *Manual de Recerca en Ciències Socials*. Barcelona: Ed. Herder. Pàg. 188

²² *Plans d'actuació* Generalitat de Catalunya.
<http://www20.gencat.cat/portal/site/icdones/menuitem.4b491b5fa301c8a439a72641b0c0e1a0/?vgnextoid=15d6a74a5036d110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=15d6a74a5036d110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default>

- III Pla d'Actuació del Govern de la Generalitat de Catalunya per a la Igualtat d'Oportunitats per a les dones 1998-2000.
- II Pla d'Actuació del Govern de la Generalitat de Catalunya per a la Igualtat d'Oportunitats per a les dones 1994-1996.
- I Pla d'Actuació del Govern de la Generalitat de Catalunya per a la Igualtat d'Oportunitats per a les dones 1989 - 1992

El Pla de Polítiques de Dones ha estat elaborat a més a partir d'una bibliografia editada per l'Institut Català de les Dones. Però, a banda d'aquesta bibliografia i el marc en el qual s'ha elaborat el Pla, convé fer esment d'altra bibliografia que ha servit de marc teòric per a l'elaboració d'aquesta recerca i que es referència a l'apartat 5è d'aquest treball. Aquesta ens permet fer una aproximació i situar en el context espai temporal del Pla de Polítiques de dones.

Un dels temes importants de la literatura de polítiques de gènere és el principi de transversalitat. En aquest sentit, un autor que ha realitzat un interessant treball és en José Fernando Lousada Arochena, en la seva investigació: "El Principio de Transversalidad de la Dimensión de Género", en la qual des d'una perspectiva jurídica afronta el principi de transversalitat. Lousada es refereix al principi de transversalitat com "portador de contingut funcional que (...) pretén acabar amb la subordinació femenina, és a dir amb aquells condicionants de gènere que impedeixen a les dones un grau de llibertat igual al dels homes".

En aquesta línia, Bustelo ens recorda que un altre concepte relacionat amb l'anterior i que també s'utilitza és el de *mainstreaming* de gènere²³ que és definit com "la (re)organització, millora, desenvolupament i avaluació dels processos polítics per a que una perspectiva d'igualtat de gènere s'incorpori en totes les polítiques, en tots els nivells i en totes les etapes, pels actors normalment involucrats en l'elaboració i adopció de mesures polítiques".

---

²³ Bustelo, María y Emanuela Lombardo (2007) *Políticas de Igualdad en España y en Europa*. Madrid: Ed. Cátedra. Pàg. 19

Per altre banda, Lousada²⁴ ens situa en la problemàtica de gènere recordant que la “discriminació per sexe” esdevé la més estesa temporal i espacialment i una discriminació que s’observa en escrits de Hegel, Rousseau o Kant.

Com a resposta a aquesta discriminació històrica de la dona envers l’home, s’ha anat desenvolupant un moviment feminista, que ens ajuda a entendre la llavor de l’actual Pla de Polítiques de Dones des d’una perspectiva històrica. Les pioneres del feminisme les trobem a la revolució francesa, com per exemple, Olympe de Gouges, la qual “elaborà una Declaració dels Drets de la Dona i de la Ciutadania (1791)”, alhora Mary Wolstonecraft política anglesa escriuria “Vindicació dels drets de la dona (1791)” essent una crítica a les idees de Rousseau sobre la dona.

També cal esmentar que en el segle XIX i primers del XX es conformà un “moviment feminista reivindicatiu”, sobretot respecte al dret de sufragi i doctrinalment desenvolupat per John Stuart Mill en el seu treball “La servidumbre de la mujer (1869)”. La tesis del feminisme lliberal rau en que si “s’aconsegueix l’igualtat en la llei, s’aconseguirà l’igualtat en la societat”, la qual considera Lousada com a molt optimista. Per altra banda el marxisme fou crític amb aquesta i elaborà una altra tesi al voltant del feminisme i en aquest context cal que citem a Engels que la compilà en el seu llibre “L’origen de la família, de la propietat privada i de l’Estat (1884)”. Així, el socialisme “supedita la qüestió femenina a la qüestió de classe”. En aquest sentit, és important citar a Rosa Luxemburgo que “qualifica a les sufragistes de paràsits dels paràsits”²⁵.

---

²⁴ Lousada, José Fernando (2007) *El principio de transversalidad de la dimensión de género*. Madrid: Ed. Subdirección General de Información Administrativa y Publicaciones.

²⁵ Op cit n 24 pàg. 6

Tot i això, Lousada ens fa reflexionar en el fet que ni el feminisme liberal ni el socialista “construïren una autèntica teoria jurídica feminista” a priori. En la mida que el feminisme liberal amb l’individualisme comportà no entendre el “determinisme de les dones mitjançant la imposició dels rols de gènere” i per altra banda al feminisme socialista amb “la sumissió de la qüestió femenina a la qüestió de classe” obstaculitzà “realitzar una configuració global de la societat des d’una perspectiva de gènere”²⁶.

Una altre autora a destacar en aquest marc teòric és María Bustelo Ruesta, ja citada, que entre la seva producció científica elaborà un treball²⁷ també interessant en el qual analitzava les avaluacions en polítiques de gènere. L’avaluació serà un altre dels punts del treball.

Bustelo defineix l’avaluació de polítiques públiques com “la valoració de l’acció empresa pels poders públics per abordar un problema”. En aquest cas concret, de la desigualtat de gènere. Com recorda Bustelo els “plans són el principal i pràcticament únic instrument d’articulació de les polítiques d’igualtat de gènere i a més pretenen abastar totes les accions que es realitzin en la dita matèria”²⁸.

No obstant això, com assenyalava Guadalupe Gómez-Ferrer²⁹, en el futur el feminisme “tindrà que experimentar un gir que prepari la seva pròpia desaparició” en la mida que “no hi ha millor prova d’haver guanyat una causa que lliurar-se del fastidi de tenir que parlar d’ella perquè ja no és necessari fer-ho”.

---

²⁶ Ibid

²⁷ Bustelo, María (2004) *La evaluación de las políticas de género en España*. Madrid: Ed. Los Libros de la Catarata.

²⁸ Op cit n 13

²⁹ Gómez-Ferrer, Guadalupe (2002) *Hombres y mujeres: el difícil camino hacia la igualdad*. Madrid: Ed. Complutense. Pàg 460.

2. Pla de Polítiques de Dones de la Generalitat de Catalunya

2.1. Introducció

Aquest Pla és la continuació del V Pla en el qual les “unitats de govern” de la Generalitat conformen una estratègia d’actuacions mitjançant el compromís per a que es puguin portar a terme aquestes.

El Pla objecte d’estudi és fruit de les dades que es desprenen mitjançant les avaluacions al “Pla d’acció i desenvolupament 2005-2007” i dels informes confeccionats per la Comissió d’expertes.

L’objectiu del Pla segons s’assenyala és permetre tenir una imatge de “la realitat de les dones a Catalunya” que ja s’endegà amb la Resolució ASC/437/2007, de 5 de febrer, donant publicitat a l’Acord de Govern de 14 de març de 2006 que comportà el “desenvolupament d’estadístiques desagregades per sexes i la publicació de l’estudi *Estadístiques sota sospita. Proposta de nous indicadors des de l’experiència femenina* (ICD, 2007).

Ja hem fet referència al terme mainstreaming o transversalització que resulta capdal en aquesta recerca en la mesura que el Pla repercuteix en tres accions concretes:

1. “Impulsar i consolidar la transversalització de les polítiques de dones a tots els àmbits de la Generalitat de Catalunya”.
2. Promoure la consolidació de la transversalització de les polítiques de dones a l’Administració local i contribuir-hi”.
3. “Incentivar l’aplicació de la perspectiva de gènere i la transversalització a altres àmbits de la societat”.

En aquest Pla s'ha tingut en compte com ja hem assenyalat l'experiència prèvia respecte a les "avaluacions interna i externa del Pla d'acció i desenvolupament de les Polítiques de dones 2005-2007".

Per una altra banda respecte dels mecanismes de transversalització que destaca el Pla assenyalar els interdepartamentals, intradepartamentals, formació i el regulatiu. A més hi ha la voluntat amb aquest Pla de superar la "visió androcèntrica" de les polítiques públiques.

S'ha de tenir en compte com assenyala el Pla que en consums culturals hi ha una paritat dona-home però un fet que mostren diversos estudis és que les dones en els mitjans de comunicació i en la publicitat pel que respecte a la seva imatge no està "normalitzada", entre d'altres es destaca la "invisibilitat de les dones com a protagonistes de la realitat econòmica, política i cultural".

En la mateixa línia s'exposa com cal un altre model educatiu per a superar "el sexisme i l'androcentrisme" i anar cap a un model equitatiu en quant els continguts, mètodes, llenguatge i relacions.

Un altre fet que cal destacar i fa referència el Pla és el de la participació. Esdevé una "eina essencial". Les dades que es mostren en el Pla mostren una tendència que va en augment però encara manca recorregut per a considerar unes xifres normals i paritàries, tant a nivell associatiu i polític.

També es destaca la "reorganització dels treball i noves polítiques del temps". En aquest punt es destaca la gran diferència en la dedicació a la feina domèstica de la dona respecte a l'home, essent la primera molt superior en hores. A més es troben diferències respecte a les retribucions que són més elevades en els homes i amb menor taxa d'atur. També destaca el Pla que hi ha diferència en quant a les feines que desenvolupen les dones i el tipus de contracte que en les dones sovint es considera que és per a complementar els ingressos de l'home a la família. La dona també assenyala el Pla és més usuària del transport públic.

Per l'argumentat en el Pla es considera que calen eines per a una major autonomia de la dona sobretot en nuclis rurals, si ens referim al transport i sobretot molta formació i concretament mitjançant el "desenvolupament de les TIC" per a una major "integració" en el "mercat laboral".

Un altre punt és la qualitat de vida i cohesió social. Des del Pla es considera que cal una sensibilització de gènere en l'àmbit de la salut així com tenir en compte que el gènere a més és un "terme relacional". Per altre banda, respecte a la cohesió social assenyalar que hi ha un major percentatge de dones en risc de pobresa i exclusió social que homes.

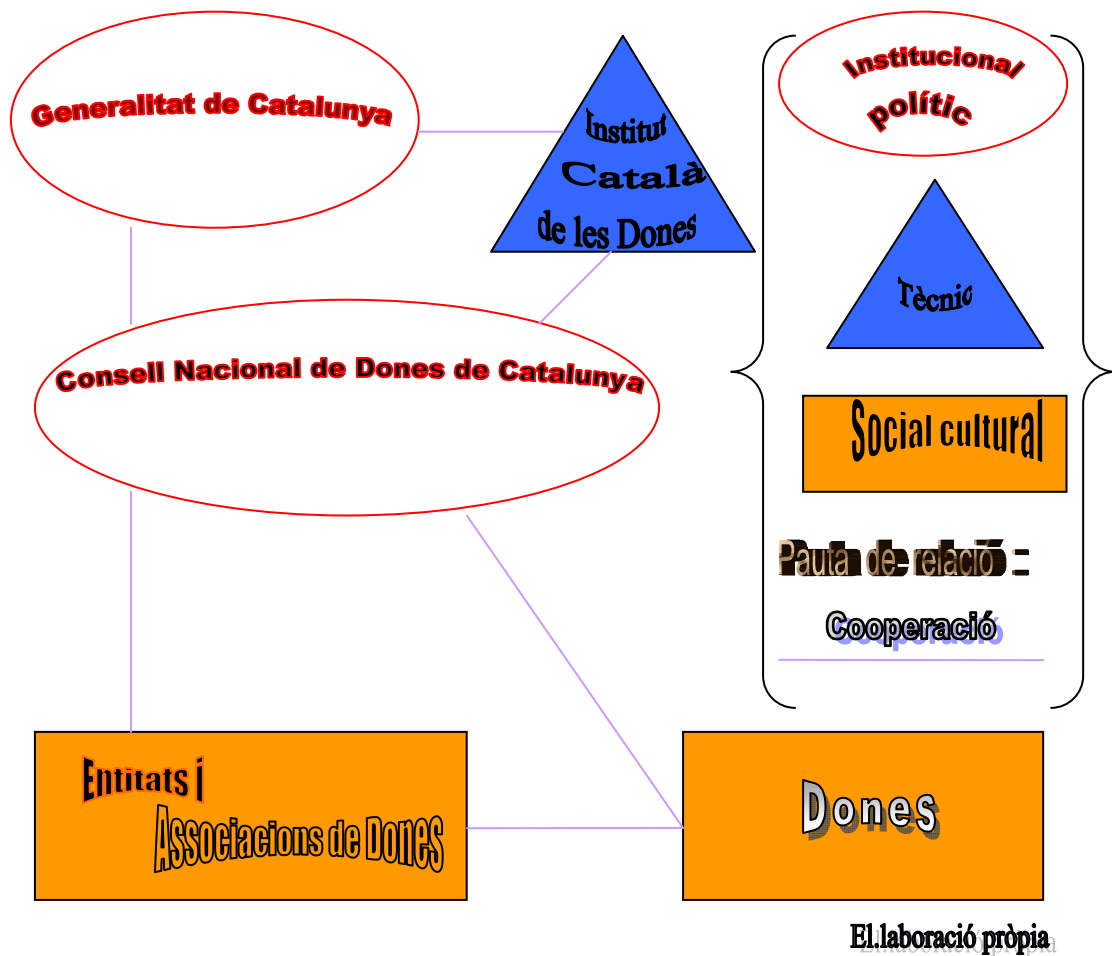
Finalment respecte a la "intervenció integral contra la violència masclista" cal assenyalar que es partir de l'experiència extreta del Pla 2005-2007 de l'ICD i amb la col·laboració de dos dictàmens, un elaborat per l'Associació de Dones Juristes i l'altre per Tamaia.

Des del Pla s'assenyala que moltes de les conclusions del 2005 romanen vigents i el que s'ha fet és reforçar mitjançant "línies de recerca i investigació" amb la finalitat de la prevenció tenint en compte la "naturalesa multidimensional". S'incideix que la prevenció s'ha de desenvolupar a nivell educatiu i d'intervenció social.

2.2. Actors

Xarxa d'actors

Podem observar que hi ha una sèrie d'actors que intervenen en aquest Pla de polítiques de Dones els quals analitzarem seguint les pautes que es mostren en els materials d'Anàlisi de Polítiques Públiques de la professora Mireia Grau³⁰.

³⁰ Grau, Mireia et alter (2009) *Anàlisi de polítiques públiques*. Barcelona: Ed. FUOC

Aquests actors tenen uns papers determinats amb uns objectius i recursos que pertanyen a un tipus d'actor. Les interaccions i interdependències d'aquests actors ens porten a analitzar-los des d'una perspectiva en xarxa.

L'enfocament en xarxa o "policy networks" te en consideració, com assenyala Grau³¹ que:

1. "Les xarxes d'actors" es basen en la "interdependència de recursos" i això conforma el mall de les polítiques públiques.
2. Els actors poden tenir "objectius, interessos i lògiques diferents", esdevenint l'intercanvi d'informació fonamental.
3. "Els processos de polítiques públiques són el resultat de la interacció dins de cada xarxa".
4. Hi ha una sèrie d'elements en una xarxa:
  - Membres: "nombre i tipus".
  - L'obertura a d'altres membres.
  - La "distribució dels recursos" entre aquests
  - "Forma d'interacció" entre ells ("coordinació, confrontació", ...)
  - "Grau d'estabilitat interaccions".
5. Tipus de xarxes, atenent a l'estabilitat de les mateixes:
  - "Xarxes d'afers o issue networks", són les "puntuals i poc estructurades".
  - "Comunitats de polítiques o policy communities" són per la seva "institucionalització constància en el temps".

Com a actor institucional polític en el present Pla tenim la Generalitat de Catalunya, el qual es conforma com l'actor governamental o la de representant polític de Dente, dins de la classificació d'aquest autor (com recorda Ubasart, també estant la "burocràcia, grups d'interessos especials, grups d'interessos difusos i experts"³²), el qual considera,

---

³¹ Op cit n 30

³² Ubasart, Gemma (2009) *El concepte d'actor i els models decisionals i estils d'elaboració en l'estudi de les polítiques públiques*. Barcelona: Ed. UOC

com exposa Grau, que el paper dels actors es conforma en el procés polític segons els objectius i “els recursos disponibles i la possibilitat d’activar-los”³³. Pel que dins de l’actor governamental o representant polític estaria el President de la Generalitat que en els objectius del procés es juga la “imatge política” i “avantatges electorals” en la mida de maximitzar el vot.

Un altre actor que hem de destacar en aquest Pla és l’Institut Català de les Dones, que estaria dins de la burocràcia de Dente. Aquest Institut té una sèries de competències³⁴ que són exposades a la seva web i són les que venen configurades i disposa l’article 3 de la Llei 11/1989 de 10 de juliol de creació de l’ICD, així com les exposades i disposa l’article 15 del Decret 572/2006, de 19 de desembre, de reestructuració parcial del Departament d’Acció Social i Ciutadania, així com a la Llei del dret de les dones a eradicar la violència masclista, comportant que aquesta Institució sigui un “instrument vertebrador per lluitar contra la violència masclista”.

De tal manera que entre d’altres són funcions de l’ICD i que disposen el decret del 2006, a banda de les finalitats que disposa la Llei 11/1989:

“Elaborar i proposar les directrius sobre polítiques de dones”, “dissenyar, coordinar, impulsar i fer el seguiment del Pla d’Acció i Desenvolupament de les Polítiques de Dones”, “dissenyar, executar i avaluar els programes d’actuació del Departament en matèria de polítiques de dones, d’acord amb les directrius establertes al Pla d’Acció i Desenvolupament de les Polítiques de Dones”, “coordinar i avaluar l’execució dels acords fruit de les relacions entre aquest Institut Català de les Dones, entitats i organismes catalans, de l’Estat espanyol i organismes d’igualtat d’altres comunitats autònomes de règim bilateral o multilateral en els diferents programes d’igualtat d’oportunitats”, així com “coordinar, fer el seguiment i supervisar els programes i les

---

³³ Op cit n 30

³⁴ Competències de l’ICD

<http://www20.gencat.cat/portal/site/icdones/menuitem.4b491b5fa301c8a439a72641b0c0e1a0/?vgnextoid=ac1c87e287b8d110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=ac1c87e287b8d110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default>

actuacions dels diferents departaments i organismes de la Generalitat de Catalunya en l'àmbit de les Polítiques de dones, d'acord amb les directrius establertes al Pla d'Acció i Desenvolupament de les Polítiques de Dones”.

El Consell Nacional de Dones de Catalunya és també un actor que cal considerar en la mida que és “l'òrgan participatiu i consultiu de l'ICD”. Engloba diferents “entitats, associacions, grups i consells de dones del territori català” en temes relacionats amb el “Pla d'actuació del Govern de la Generalitat de Catalunya en matèria de polítiques de dones en els àmbits polític, econòmic, social i cultural”. La seva acció “directa o indirecta” es vinculen amb el “reconeixement del paper social i la qualitat de vida de les dones”. El conformen més de “300 entitats” i participa en alguns òrgans de la Generalitat de Catalunya i es “reconegut com a organisme amb estatus consultiu especial del Consell Econòmic i Social de les Nacions Unides”.

Tenen importància en aquest Pla i esdevenen uns importants actors les entitats i associacions de dones (com l'Associació de Dones Juristes). Per tant es tracta d'actors socials o grups d'interessos especials, els quals utilitzen uns recursos econòmics, que mitjançant mobilitzacions han generat opinió i amb llurs sinèrgies arriben a un públic i s'intercanvien informació.

Uns altres actors el formen les dones, dins dels anomenats actors socials, les quals mitjançant les entitats participen i fan arribar llurs inquietuds.

Assenyalats i descrits els diferents actors que participen en aquest Pla de Polítiques de Dones i per tant actius ens trobem que malgrat les crítiques que rebé l'enfocament en xarxa, és el que “expressa millor la seva interacció i interdependència”³⁵.

---

³⁵ Op cit n 30

2.3. Implementació.

Anna Solà i Arguimbau, Directora executiva de l'Institut Català de les Dones a l'entrevista realitzada per elaborar el present treball de recerca manifestava que es troba el Pla de Polítiques de Dones en uns percentatges de “gairebé a un 75% de la seva execució”. Així com des de l'Associació de Dones Juristes, Gemma Nicolàs expressava que “en la implementació del pla treballen d'una manera transversal tots el departaments de la Generalitat i amb entitats, s'ha de reconèixer l'esforç de l'ICD per mantenir converses constants amb matèries associatives de dones i en aquest sentit només dir que perfecte i que s'ha de continuar treballant en aquest sentit s'ha d'estar en contacte amb els grups de dones”.

Des de la perspectiva racional o Top Down que ens exposa la professora Grau i citant a Gunn, cal dir que es compleixen la llista de deu condicions ideals, malgrat les crítiques que patí, per a que “un programa públic es pogués implementar a la perfecció”. Així no es troben “constriccions paralitzadores” per part de l'Administració com tampoc de l'agència implementadora, en aquest cas l'ICD, a més el Pla conté i disposa de “temps i recursos”, com vàrem comprovar i sembla que aquests són els adequats en cada moment del Pla. També es respon a una “causa-efecte” la implementació de la política i aquesta “causa-efecte” esdevé directa. Com hem pogut constatar hi ha una agència que porta a terme l'implementació, l'ICD. A més hi ha un perfecte coneixement de la problemàtica i un acord respecte els objectius, que són perdurables en el temps. Finalment s'especifiquen mitjançant els eixos i llur desenvolupament i de manera concisa i concreta les tasques a realitzar.

Resulta igualment interessant fer l'anàlisi des de la perspectiva Bottom up, tenint en compte, com recorda Grau, que les polítiques públiques “no són processos lineals”. Així des d'aquesta perspectiva entren en acció “multiplicitat d'actors”. De tal manera que en els “processos de polítiques” públiques entren molts actors com: “grups d'interès”, funcionaris, etc. De la interacció entre aquests sorgeixen des de conflictes a negociacions i en aquesta perspectiva aquesta realitat s'entén com a constitutiva del

procés de la política. En aquesta línia citar a Lipsky, citat per Grau, en la mida que els funcionaris que hem fet referència en aquesta perspectiva al tenir un “tracte directe amb el ciutadà “fan polítiques públiques”, els entén com “policy makers” són “elaboradors de polítiques” en la mesura que tenen “capacitat de maniobra en la feina diària” i una bona mostra el constitueix l’ICD i el personal que hi treballa.

Per altra banda, en el Pla de polítiques de Dones com ja hem assenyalat compta amb una sèrie d’eixos i “línies estratègiques”, que recordem esquemàticament i que són les línies de treball que s’estan implementant:

1. “Transversalització de les polítiques de dones a les administracions públiques.
2. “Canvis culturals que transformin estructures i models patriarcals”.
3. “Participació”.
4. “Reorganització dels treballs i noves polítiques del temps”.
5. “Qualitat de vida i cohesió social”.
6. “Intervenció integral contra la violència masclista”.

El Pla a més exposa tot un seguit de “criteris orientadors que guien les actuacions del Pla”:

1. “La concepció actual de les polítiques de dones”.
2. “El principi d’igualtat de tracte i d’oportunitats”.
3. “El concepte d’igualtat”.
4. “La diversitat de les dones”.
5. “La distribució equitativa dels recursos”.
6. “L’equilibri entre els treballs i l’atenció a la vida quotidiana”.
7. “La participació social de les dones”.
8. “L’apoderament de les dones”.
9. “La paritat”.
10. “La formació”.
11. “La coordinació i la cooperació institucional”.

A més s'exposen una sèrie de mesures per portar a terme els objectius:

1. "L'avaluació de l'impacte de gènere".
2. "La transversalització de la perspectiva de gènere i de les dones".
3. "Les mesures d'acció positiva".
4. "Lús no sexista ni androcèntric del llenguatge".

2.4. Avaluació.

Respecte a l'avaluació cal dir que també segons manifestà la Directora Executiva de l'Institut Català de les Dones Anna Solà "no fem només una avaluació cada any si no que després d'un aplicatiu informàtic tots els departaments que l'estan desenvolupant poden anar-hi posant dades en diferents actuacions i que el nivell de desenvolupament és molt bo". Per tant podem esmentar l'avaluació formativa o "formative evaluation", que recorda Grau, la qual s'efectua o desenvolupa mentre el programa, en aquest cas el Pla està en fase d'implementació i per valorar aquesta i les "condicions que faciliten una posada en pràctica satisfactòria dels seus continguts".

Rossi i Freeman, ens recorda Grau, entenen tres aspectes a l'avaluació formativa i que en el Pla de Polítiques de Dones s'han analitzat: "el grau de cobertura" del Pla que segons assenyalava Anna Solà de l'ICD arriba al 75%, a més "si els continguts i activitats que es desenvolupen són consistents amb els inicialment especificats" i finalment "els recursos que són utilitzats en el desenvolupament de la implementació" que segons manifestava la Directora executiva eren els adequats. En aquest tipus d'avaluació predomina les dades qualitatives enfront de les quantitatives que són més presents a l'avaluació sumativa. Aquesta darrera avaluació s'efectua un cop el Pla s'hagi implementat. En la mida que s'observa com els objectius plantejats es van transformant en "resultats concrets (outputs) i en l'impacte d'aquests en la societat (outcomes)".

El Pla explicita els indicadors de seguiment de les diferents actuacions, els quals estan destinats a l'avaluació del Pla de Polítiques de Dones. Els presents indicadors són i han estat un adequat avenç en la mesura que Bustelo³⁶ reflexava la crítica de molts responsables que consideren que els plans els han de tenir “preestablerts” i no els tenen tot i ser “necessaris” i són els següents:

1. Accions positives.
2. Actes/activitats.
3. Ajuts/subvencions.
4. Avaluacions/seguiments.
5. Campanyes/accions de sensibilització.
6. Canals de difusió.
7. Clàusules/requeriments d'esmena
8. Consultes /assessoraments.
9. Contractes/convenis.
10. Cursos/accions formatives.
11. Diagnòsis.
12. Dotació de personal.
13. Elaboració/modificació de la normativa.
14. Enquestes/bases de dades/registres/arxius.
15. Espais/serveis/organismes.
16. estudis.
17. Exemplars distribuïts.
18. Exposicions.
19. grups de treball/òrgans actius.
20. Impactes/llocs.
21. Indicadors.
22. Informes.
23. Materials didàctics.
24. materials/documentos.

---

³⁶ Bustelo, María (2004) *La evaluación de las políticas de género en España*. Madrid: Ed. Los Libros de la Catarata. Pàg. 106

25. Òrgans paritaris.
26. Participants.
27. Persones destinatàries: dones/homes.
28. Plans.
29. Processos selectius.
30. Sol.licituds.
31. Visites.

3. Violència masclista.

A la web del Programa de Seguretat contra la Violència Masclista de la Generalitat de Catalunya³⁷ s'exposa la definició que utilitza la Llei 5/2008 i la defineix així “com aquella que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tingui com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat”.

Aquest tipus de violència, seguint la informació que publica la Generalitat de Catalunya es manifesta i presenta unes característiques segons els àmbits:

1. “Violència en l'àmbit de la parella”: Ja sigui a nivell físic, psicològic, sexual o econòmic que s'exerceix “contra una dona i perpetrada per l'home que n'és o n'ha estat el cònjuge o per la persona que hi té o hi ha tingut relacions similars d'afectivitat”.
2. “Violència en l'àmbit familiar”: es tracta de la “violència física, sexual, psicològica i econòmica exercida contra les dones i els menors d'edat” en el nucli familiar i comesa per “membres de la mateixa família”, en el “marc de les relacions afectives i dels lligams de l'entorn familiar”. No engloba “la violència exercida en l'àmbit de la parella”, a la qual ja ens hem referit.
3. “Violència en l'àmbit laboral”: Aquesta també comporta “violència física, sexual o psicològica” que es dona en els llocs de treball i “durant la jornada

---

³⁷ Programa de Seguretat contra la Violència Masclista.
<http://www20.gencat.cat/portal/site/interior/menuitem.6723dca26558b9a4d231c6abb0c0e1a0/?vgnextoid=0116cf79d6896210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=0116cf79d6896210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default>

laboral, o fora del centre de treball i de l'horari" però hi ha vincle amb la feina.

Ens trobem amb dos tipus:

- 3.1 "Assejament per raó de sexe": el constitueix "un comportament no desitjat relacionat amb el sexe d'una persona en ocasió de l'accés al treball remunerat, la promoció en el lloc de treball, l'ocupació o la formació, que tingui com a propòsit o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat de les dones i de crear-los un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant o ofensiu".
- 3.2 "Assejament sexual": el conforma "qualsevol comportament verbal, no verbal o físic no desitjat d'índole sexual que tingui com a objectiu o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una dona o de crear-li un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.
4. "Violència en l'àmbit social o comunitari": en aquest cas s'entén com a:
  - 4.1 "Agressions sexuals: consisteixen en l'ús de la violència física i sexual exercida sobre les dones i les menors d'edat que està determinada per l'ús premeditat del sexe com a arma per demostrar poder i abusar-ne".
  - 4.2 "Assejament sexual".
  - 4.3 "Tràfic i explotació sexual de dones i nenes".
  - 4.4 "Mutilació genital femenina o risc de patir-la: inclou qualsevol procediment que impliqui o pugui implicar una eliminació total o parcial dels genitals femenins o hi produeixi lesions, encara que hi hagi consentiment exprés o tàcit de la dona".
  - 4.5 "Matrimonis forçats".
  - 4.6 "Violència derivada de conflictes armats": en aquest tipus s'inclouen "totes les formes de violència contra les dones que es produeixen en aquestes situacions, com ara l'assassinat, la violació, l'esclavatge sexual, l'embaràs forçat, l'avortament forçat, l'esterilització forçada, la infecció intencionada de malalties, la tortura i els abusos sexuals".
  - 4.7 "Violència contra els drets sexuals i reproductius de les dones": s'entén aquí els "avortaments selectius i les esterilitzacions forçades".
5. "Qualsevol altres formes anàlogues que lesionin o siguin susceptibles de lesionar la dignitat, la integritat o la llibertat de les dones".

Atenent a les formes de violència masclista cal dir que hi ha quatre tipus:

1. “Violència física”: en la qual ens referim a “qualsevol acte o omisió de força contra el cos d’una dona, amb el resultat o el risc de produir-li una lesió física o un dany”.
2. “Violència psicològica” entenen com la “conducta o omisió intencional que produeixi en una dona una desvaloració o un patiment, per mitjà d’amenaques, d’humiliació, de vexacions, d’exigència d’obediència o submissió, de coerció verbal, d’insults, d’aïllament o qualsevol altra limitació del seu àmbit de llibertat”.
3. “Violència sexual i abusos sexuals”, s’entén com a “qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit per les dones, inclosa l’exhibició, l’observació i la imposició, per mitjà de violència, d’intimidació, de prevalença o de manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la dona o la menor una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu”.
4. “Violència econòmica”. Aquesta compren en la “privació intencionada i no justificada de recursos per al benestar físic o psicològic d’una dona i, si s’escau, de llurs filles o fills, i la limitació en la disposició dels recursos propis o compartits en l’àmbit familiar o de parella”.

Cal tenir en compte que la violència masclista potser “puntual” o “reiterada”.

La violència masclista és una realitat que el Pla posa eines per combatre-la des de la prevenció fonamentalment. La violència masclista és considerada com un “impediment perquè les dones puguin assolir la plena ciutadania, l’autonomia i la llibertat”. Es tracta a més d’una “vulneració dels drets humans” amb una etiologia “multicausal i multidimensional” i per tan amb cal una “resposta” a nivell “global”. Serà mitjançant la “integralitat i la transversalitat de les mesures” les que comportaran que els organismes hagin d’emprendre accions. Unes accions que es troben en el marc i d’acord al proposat al preàmbul Llei 5/2008.

En aquest sentit i tenint en compte les competències³⁸ de l'Institut Català de les Dones en aquest àmbit definides a l'article 80 de la Llei de 24 d'abril de dret de les dones a eradicar la violència masclista, essent per tant un "instrument vertebrador", el qual coordina totes les polítiques que porta a terme el govern de la Generalitat en aquest àmbit, així com de dissenyar i impulsar i col·laborar des d'administracions locals a associacions. Així com de la transversalització que ja ha sorgit reiteradament en l'anàlisi d'aquest Pla i a les entrevistes.

L'eix 6 del Pla 2008-2011 és innovador en diferents aspectes com recorda el mateix Pla. Així pel que fa a l'estructura com pel "nou marc jurídic" que comporta un avenç. Es té en compte els principis orientadors adreçades als poders públics sobre la problemàtica de la "violència masclista" disposats a l'article 7 de la Llei 5/2008.

També l'article 84 de la Llei 5/2008, del 24 d'abril del dret a les dones a eradicar la violència masclista, segons consta en el Pla l'eix 6 "es configura com l'instrument de planificació, aprovat per acord de govern per al període 2008/2011 en què es concentren el conjunt d'objectius i mesures per eradicar la violència masclista i establir, d'una manera coordinada, global i participativa, les línies d'intervenció i les directrius que han d'orientar l'activitat dels poders públics en l'abordatge de la violència masclista".

El Pla com exposa estableix "mesures que impliquen altres àmbits administratius, ens locals, agents socials, entitats de dones i professionals, i determina les estratègies de coordinació i cooperació, de recerca i coneixement de la realitat".

L'eix 6 del Pla planteja tres objectius a nivell general que són la base per a desenvolupar els objectius concrets, així com les "actuacions que s'han de posar en relació en el marc del programa de govern", i per tant "donar compliment a la llei".

---

³⁸ Competències de l'ICD en violència masclista

<http://www20.gencat.cat/portal/site/icdones/menuitem.4b491b5fa301c8a439a72641b0c0e1a0/?vgnextoid=ac1c87e287b8d110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=ac1c87e287b8d110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default>

Aquests objectius són:

1. “Desenvolupar estratègies de prevenció i de sensibilització per a totes les formes i àmbits de la violència masclista”.
2. “Difondre les diferents formes i àmbits de la violència masclista i les greus conseqüències que comporta perquè totes les persones la puguin identificar precoçment”.
3. “Identificar les causes d’actituds abusives entre la població jove, prevenir-les i fomentar els valors de la cultura de la pau i de la no-violència en les relacions interpersonals”.

4. Conclusions

Al llarg del present treball hem pogut copsar la complexitat de les polítiques d'igualtat i com el Pla de Polítiques de Dones és una bona eina per a portar a terme aquest tipus de polítiques. La hipòtesi que ens plantejàvem a l'inici de la recerca s'ha anat confirmant no només a través de l'anàlisi del mateix Pla sinó també mitjançant les entrevistes que convido a la seva lectura en la mesura que complementen de manera adequada aquest treball. Per tant les polítiques de gènere estan essent efectives, malgrat les veus discrepants com ja havíem assenyalat, que encara les dificultats, s'han anat obrint camí fins a l'actualitat, constituint-se una peça clau en l'encaix per a la comprensió de les polítiques que es porten a terme fonamentalment a Occident. Hi ha hagut coincidència en les interlocutores.

A més la qüestió de recerca que ha estat: Les polítiques d'igualtat estant essent més efectives des de que hi ha una acció de govern conjunta i compartida després del Pla?, per tant s'estan produint els resultats desitjats i de fet s'han corregit errors de l'anterior Pla, precisament amb la introducció i resposta de la pregunta de recerca en el Pla. En aquesta línia la presidenta de l'ICD considera, com ja ens havíem citat que "l'eficàcia dels plans ha estat relacionada amb el grau de compromís polític i pressupostari" i podem afegir de manera coordinada, ha estat fonamental la introducció del concepte, molt utilitzat darrerament en polítiques de gènere, del mainstreaming. En la mateixa línia responia Gemma Nicolás de l'Associació de Dones Juristes dient que "Si, de fet en la implementació del pla treballen d'una manera transversal tots el departaments de la Generalitat i amb entitats, s'ha de reconèixer l'esforç de l'ICD per mantenir converses constants amb matèries associatives de dones i en aquest sentit només dir que perfecte i que s'ha de continuar treballant en aquest sentit s'ha d'estar en contacte amb els grups de dones".

També a la pregunta de recerca des de l'ICD responia Anna Solà argumentant que "és imprescindible per administrar bé esforços i recursos ... el que hem corregit des de fa 6 anys, hem corregit molts defectes del sistema d'abans ja que hi havia recursos però

moltes vegades aquests recursos es sobreposaven, no es coordinaven i el resultat era que les dones que els necessitaven passaven, diguem tenien una sobrevictimització, a més de viure la situació de violència vivien també una certa itinerància institucional perquè no estaven clars els circuits o perquè aquests serveis no estaven prou coordinats igualment. Això ho hem corregit, es poden produir alguns casos aïllats, en general hi ha un mapa on tothom sap el que ha de fer respecte el tema i que qualsevol dona de tot el territori de Catalunya des dels Pirineus fins a l'Ebre tenen uns llocs de referència on adreçar-se”

Per altra banda, a la pregunta al voltant de la valoració del Pla a Anna Mercadé responia que “Bona, correcte, i s’han fet moltes coses des de la Generalitat”, Anna Solà de l’ICD argumentava entre d’altres que “és un pla que és el 6é pla, des de la democràcia, és un pla que sobretot des del 5e i 6e són els dos plans que han apostat d’una forma més contundent pel compromís del govern en relació en el desenvolupament de les polítiques de dones i aquest compromís ha estat vinculat també a un pressupost consignat per el desenvolupament d’aquest pla”. Gemma Nicolás a la mateixa pregunta entre d’altres aspectes responia que “bé, l’Intitut Català de les Dones porta molts anys treballant. Treballa d’una manera bastant seriosa i aquest pla es un avenç important respecte als que hi havia abans, si l’ICD de la Generalitat i les polítiques de les dones dels últims set anys igual que també els plans per eradicar la violència masclista han produït un canvi important i són com molt d’aplaudir, igualment les transformacions des de l’àmbit de l’Estat també”.

S’han trobat coincidències a les entrevistes pel que fa al principal repte i problema en matèria d’igualtat i on manca encara un llarg recorregut és en l’àmbit domèstic, tant de les tasques de la llar com de la cura dels fills, a més de la greu problemàtica que esmentaven tant Gemma Nicolás com Anna Solà de la violència masclista. Aquestes realitats són corroborades amb dades quantitatives quan observem les dades que proporciona el Centre d’Estudis d’Opinió de la Generalitat de Catalunya³⁹, on aquestes

---

³⁹ AAVV (2009) *Diferències entre homes i dones en els àmbits familiar, social, econòmic i polític*.

Barcelona: Ed. Centre d’Estudis d’opinió de la Generalitat de Catalunya.

<http://ceo.gencat.cat/ceop/AppJava/pages/home/fitxaEstudi.html?colId=2028&lastTitle=Difer%EBncies>

són aclaparadores en les “diferències entre homes i dones en els àmbits familiar, social, econòmic i polític” a setembre del 2009, fins i tot a la pregunta al voltant de la percepció de les desigualtats, que existeixen els homes manifesten percentualment una menys sensació d’aquestes que les dones i a la pregunta sobre la situació de la dona a Catalunya encara es troba més diferència en l’enquesta segregada per sexe, el mateix podem afirmar com esmentaven les interlocutores del treball que les tasques a la llar predomina molt la dona respecte l’home.

Fets que ens porten a estar en alerta ja que malgrat les polítiques d’igualtat estant essent efectives comparat amb el que hi havia el camí encara es presenta llarg per assolir una normalitat equitativa i de justa correspondència en tots els àmbits vitals i que comportarien una convivència harmònica.

5. Bibliografia i internetgrafia

BIBLIOGRAFIA

AAVV (1999) *Las conferencias ministeriales del Consejo de Europa sobre igualdad entre mujeres y hombres*. Madrid: Ed. Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales. Instituto de la Mujer.

AAVV (2001) *Estudio de la implementación del III PIOM. Año 2000*. Madrid: Ed. Instituto de la Mujer.

AAVV (2003) *Evaluación de Políticas Públicas: Los Planes de Igualdad*. València: Conselleria de Benestar Social. Generalitat Valenciana.

AAVV (2005) *Informe sobre la evaluación del Plan de Igualdad: de oportunidades entre hombres y mujeres 1999-2003*. Ed. Instituto de la Mujer de Castilla – La Mancha, Junta de Comunidades de Castilla - La Mancha.

AAVV (2008) *Pla de Polítiques de Dones del Govern de la Generalitat de Catalunya 2008-2011*. Barcelona: Institut Català de les Dones, Generalitat de Catalunya.

AAVV (2009) *Resumo do informe de avaliação do 3º Plan Municipal de Igualdade de oportunidades entre mulleres e homes do Concello de Vigo*. Vigo: Ed. Concelleria de Igualdade Concello de Vigo.

AAVV 1898-1998 (1999) *Un siglo avanzando hacia la igualdad de las mujeres*. Madrid: Ed. Comunidad de Madrid.

Astelarra, Judith et alter (2008) *Pacto entre géneros y políticas públicas. Género y cohesión social*. Madrid: Ed. Instituto de la Mujer (Ministerio de Igualdad).

Bustelo, María (2004) *La evaluación de las políticas de género en España*. Madrid: Ed. Los Libros de la Catarata.

Bustelo, María y Emanuela Lombardo (2007) *Políticas de Igualdad en España y en Europa*. Madrid: Ed. Cátedra.

Camps, Victoria (1998) *El siglo de las mujeres*. Madrid: Ed. Cátedra.

Gómez-Ferrer, Guadalupe (2002) *Hombres y mujeres: el difícil camino hacia la igualdad*. Madrid: Ed. Complutense.

Grau, Mireia et alter (2009) *Anàlisi de polítiques públiques*. Barcelona: Ed. FUOC

Lousada, José Fernando (2007) *El principio de transversalidad de la dimensión de género*. Madrid: Ed. Subdirección General de Información Administrativa y Publicaciones.

Martín, María Ángeles (2004) *Evolución histórica del principio de igualdad y paradojas de exclusión*. Granada: Ed. Universidad de Granada.

Quivy, Raymond (1997) *Manual de Recerca en Ciències Socials*. Barcelona: Ed. Herder. Pàg. 188

Sala, Gemma *Tècniques d'Investigació I*. Barcelona: Ed. FUOC

Suárez, María Leonor (2002) *Teoría Feminista, Política y Derecho*. Madrid: Ed. Dykinson

Ubasart, Gemma (2009) *El concepte d'actor i els models decisionals i estils d'elaboració en l'estudi de les polítiques públiques*. Barcelona: Ed. UOC

INTERNETGRAFIA

AAVV (2009) *Diferències entre homes i dones en els àmbits familiar, social, econòmic i polític*. Barcelona: Ed. Centre d'Estudis d'opinió de la Generalitat de Catalunya.
<http://ceo.gencat.cat/ceop/AppJava/pages/home/fitxaEstudi.html?colId=2028&lastTitle=Difer%28ncies+entre+homes+i+dones+en+els+%20mbits+familiar%2C+social%2C+econ%2Fmic+i+pol%2Dtic.+Setembre+2009>

Centre Municipal d'Informació i Recursos per a les Dones
<http://www.cird.bcn.es/catala/ccird/ccird.htm>

Dones. Ajuntament de Barcelona
<http://w3.bcn.es/XMLServeis/XMLHomeLinkPI/0,4022,170957416,00.html>

Dones en xarxa
<http://www.donesenxarxa.cat/La-igualtat-es-questio-de>

Espai Francesca Bonnemaison

<http://www.diba.es/francescabonnemaison/default.asp>

Fundació Maria Aurèlia Capmany

<http://www.fmac.org/?lng=cat>

Generalitat de Catalunya. *Especial dones*

http://www.gencat.cat/gencat_dades/cat/dones.htm

Igualtat Dona-Home. Diputació de Barcelona

<http://www.diba.es/dones/default.asp>

Imatge logo

<http://files.nireblog.com/blogs/montserratboix/files/7763region.jpg>

Institut Català de les Dones. Generalitat de Catalunya

<http://www20.gencat.cat/portal/site/icdones>

Instituto de la mujer. Ministerio de Igualdad

<http://www.inmujer.migualdad.es/mujer/>

Instituto de la Mujer. Ministerio de Igualdad. *Estadísticas*

<http://www.inmujer.migualdad.es/mujer/mujeres/cifras/index.htm>

Observatori DESC

<http://www.descweb.org/?q=ca/node/111>

Pla de Polítiques de dones. Generalitat de Catalunya

http://www20.gencat.cat/docs/icdones/Institut/Documents/pla_accio/pub_eines12.pdf

Pla de Polítiques de dones. Generalitat de Catalunya

<http://www20.gencat.cat/portal/site/icdones/menuitem.351404635dde900639a72641b0c0e1a0/?vgnextoid=b2f454f598c9b110VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD&vgnextchannel=b2f454f598c9b110VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD&vgnextfmt=default>

Plans d'actuació Generalitat de Catalunya.

<http://www20.gencat.cat/portal/site/icdones/menuitem.4b491b5fa301c8a439a72641b0c0e1a0/?vgnextoid=15d6a74a5036d110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextchannel=15d6a74a5036d110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextfmt=default>

Sauquillo, María R (14-junio-2010) *El 85% de las víctimas de violencia machista no había denunciado.*

http://www.elpais.com/articulo/sociedad/85/victimas/violencia/machista/habia/denunciado/elpepusoc/20100614elpepisoc_3/Tes

6. Annex

- **Entrevistes a:**

- **Anna Mercadé i Ferrando.**

Observatori Dona i Empresa. Cambra de Comerç de Barcelona

- **Anna Solà i Arguimbau.**

Directora Executiva de l'Institut Català de les Dones.

- **Gemma Nicolás i Lazo.**

Responsable Comissió Igualtat/No discriminació de l'Associació de Dones Juristes.

Entrevista Anna Mercadé i Ferrando⁴⁰

“Actualment és consultora en orientació professional i formació, i també és assessora en plans estratègics de creació d’empreses”. “Assessora al President de la Cambra de Comerç de Barcelona i ha creat l’Observatori de la Dona i l’Empresa”.

“La seva formació acadèmica en Filosofia i Lletres i en Pedagogia es va ampliar posteriorment amb cursos de Creació i Direcció d’Empreses. Fa vint anys que es dedica al món empresarial.

Conferenciant i autora de diverses publicacions, participa en diferents mitjans de comunicació. Col·labora amb les Universitats de les Heures, Rovira i Virgili (Tarragona) i amb la Universitat Vic.

1.- Com veu la situació de la dona avui en dia a nivell laboral i social, en el nostre país?

Ha avançat molt de quan jo vaig començar a lluitar per l’igualtat en els drets de les dones a l’any 1972. Evidentment hi ha igualtat a la llei, s’ha avançat moltíssim en política d’igualtat d’oportunitats a la societat i a la empresa però falta el més difícil que realment és canviar la mentalitat, canviar la cultura i que realment la organització de les estructures que hi ha a les dones no ens serveixen. L’estructura que hi ha, en alguns homes sí a uns altres no, en poc temps les dones hem entrat en el mercat de treball ens hem preparat molt, són més del 60% de titulades universitàries, estem molt més preparades també a nivell d’oficis, de FP i de tot i ha quedat un buit a l’escena privada que és la cura dels petits, la cura de la gent gran, la cura de la llar, la cura de l’entorn i els homes no han entrat aquí. Hi ha un desnivell importantíssim, no hem canviat les lleis, ni les estructures ni els horaris, aquestes organitzacions a nivell d’empresa i partits polítics estan organitzades pels homes i des de fa molts segles amb uns horaris i un mecanisme de poder que als homes els hi va bé però a nosaltres no.

Ara hi ha una nova situació, aquí a Catalunya hi ha una taxa laboral d’un 50% de dones, treballem tot el dia hem d’organitzar les coses de tal manera que no tinguem que renunciar a tenir fills que és el que estan fent ara les dones, o renunciar a tenir fills o tiren la tovallola quan tenen formació i estan en llocs directius d’empresa però no poden

---

⁴⁰ <http://www.annamercade.com/ca/node/2>

compaginar tot això i ser mares però aquesta tercera part significa 1.000 milions d'euros a l'any. Aquí⁴¹ han fet un estudi que es la pèrdua del terreny femení a Catalunya, com les dones es preparen, estudien, tenen molt bones habilitats directives, en canvi arriba un moment que sobre els 35 anys ho deixen perquè no poden compaginar ser mares i continuar i això és molt dolorós perquè es una injustícia per la dona perquè no es pot realitzar professionalment, perquè això li porta molts perjudicis a nivell de salari, a nivell de pensions, a nivell de dificultats econòmiques a la llarga i que és una injustícia i a la vegada va molt malament per les empreses, perquè les empreses perden el talent de la dona que te moltes habilitats per portar equips per organitzar i per tot.

2.- A nivell d'empresa quin paper té actualment la dona?

A nivell d'empresa dos coses: una a nivell de dona emprenedora, cada vegada hi ha més dones emprenedores que monten les seves petites empreses de vegades perquè no poden compaginar la gran empresa i monten la seva petita empresa. De vegades, perquè a les empreses les dones estan mal pagades i cobren un 30% menys que els homes en els nivells de les empreses i hi ha una segregació vertical molt gran a dalt de tot són homes i a baix dones. Calculo que el 60% de les empreses i de l'administració pública ho porten dones però el comandament és dels homes.

Les dones estan, creen empreses i les que estan a dintre les empreses, cada vegada més, estan demostrant que són molt bones i cada vegada més saben organitzar les empreses en un mecanisme diferent dels homes, pensen més amb l'equip, més en comunicació, són molt bones però els que decideixen a dalt són el homes. I llavors no les promocionen a elles.

3. Si és cert perquè hi ha una dada en la política de dones que senyala que la majoria de titulades en administració d'empreses són dones però no es tradueix en els llocs de direcció. Què caldria per a que la dona sigui més present en aquests càrrecs.

Des de l'Observatori Dona i Empresa hem fet diferents estudis, un és aquest. Un altre és l'estudi que vam fer a 4.000 empreses catalanes preguntant-hi a quins llocs estaven les dones del consell d'administració o si eren secretàries o que eren.

---

⁴¹ Cambra de Comerç de Barcelona

Tenim un mapa que pots utilitzar per l'estudi ja et diré com entrar-hi llavors que passa que les dones per una banda hi ha un prejudici que els homes empresaris i algunes dones empresàries a l'hora d'elegir a una persona per un càrrec prefereix un home perquè saben que no estarà embarassat sap que pels homes el treball és el més important. Hi ha el prejudici de pensar que si agafen una dona potser es quedarà embarassada, potser tirarà la tovallola potser demanarà reducció d'horari, perquè hi té dret per llei per un lloc directiu, tot i que estan ben preparades.

Quina manera hi ha d'arreglar això? Doncs el que han fet a Noruega, obligatòriament baixa maternal a l'home i a la dona i així estan els dos en les mateixes condicions. 2n punt canvi de mentalitat, això és molt important, canvi de cultura. 3er punt que és fonamental els horaris, aquí es l'únic país del món i d'Europa que tenim aquests horaris de 9 a 13 i de 16 a 19, quan tens una hora de trajecte per arribar a la feina, doncs que fem amb 2 hores per dinar, hem d'anar cap els horaris europeus de 9 a 17, i a les 17 tots cap a casa a cuidar els nens, els vells o el que faci falta, o com a mínim tots igual.

4. Coneix al pla de política de dones del Govern de la Generalitat pel període 2008-9?

Sí,

Quina valoració en fa?

Bona, correcte, i s'han fet moltes coses des de la Generalitat. Aquí vam fer un acte importantíssim amb les empreses perquè apliquin el pla d'igualtat a les empreses. No obstant, hi ha alguns buits.

Les petites empreses i les micro empreses no es poden tractar igual que les grans en l'igualtat d'oportunitats. Si tu tens una petita empresa amb tres dones i a lo millor dues se't posen embarassades, tens tota la plantilla embarassada, tenen que agafar la baixa, has d'agafar una persona abans per formar-la que això no t'ho paga ningú hi hauria d'haver-hi desgravacions fiscals, això és important.

2n punt: això per igualtat d'oportunitats és bo el Pla de la Generalitat, però mentre que no hi hagin guarderies gratuïtes. Per exemple, a Sta. Coloma de Gramanet només hi ha 2 guarderies gratuïtes, si la dona guanya 800 € o 1000€ i la guarderia els hi val 400€ moltes diuen que no els val la pena i 600 € que valen moltes guarderies. S'hauria de fer un esforç important en posar serveis gratuïts això ho tenen tots els països nòrdics. Mentre que no es facin aquestes guarderies desgravar fiscalment perquè puguis pagar-ne un altre.

3er punt. Desgravar fiscalment a les empreses i ajudar-les per a que contractin dones i per a que es pugui ajudar a mantenir un fill. Hi ha molts buits en aquest aspecte i sobre tot en els horaris que és vital. Es que ni a Itàlia tenen aquests horaris.

5. Pensa que són efectives les polítiques públiques de gènere? Com són percebudes des de les empreses?

Aquí és un problema nosaltres estem fent una tasca important perquè l'acte que fem conjuntament amb el departament de treball cada any per explicar a les empreses per un pla d'igualtat d'oportunitats i flexibilitat d'horaris i que hi hagin polítiques per a la conciliació. Això fa que els treballadors estiguin més contents i hi hagi molt menys absentisme i si la gent està contenta treballa millor. Nosaltres fem aquesta feina pedagògica això és molt important però ara bé es necessita donar exemple i pedagogia. Quan va sortir el tema que en un consell d'administració havia d'haver 40% de dones llavors van sortir els empresaris, dient que en el meu consell no hi mana ningú, llavors encara es posen més de l'altre banda, es necessita molta pedagogia molt diàleg molts estudis d'investigació i molta complicitat perquè sinó no ho arreglarem.

Un altre tema és que ha de donar exemple la Generalitat, les institucions públiques. De les institucions públiques no hi ha dades, de l'administració hi ha moltes empreses públiques, a les empreses municipals no hi ha dones en tasques d'administració, al mateix Govern de la Generalitat no és paritari, vas mirant totes les conselleries i no hi ha dones, doncs a què juguem què estem exigint. Hi ha molta tasca a fer sobre tot pedagògica.

6. Des de la cambra de comerç quines accions porten a terme en política d'igualtat cap a les empreses?

Des de la cambra de comerç hem fet un Observatori de la Dona i Empresa i fem una política d'investigar, de sensibilitzar. Per exemple la pèrdua del talent femení, de les empreses que no són flexibles, a més a més, el tema de la conciliació és un tema d'homes i dones, en contra que cada vegada que es parli de conciliació es parli de les dones.

Les dones portem tota la vida conciliant els que ara han de conciliar són els homes. S'ha d'analitzar quines són les empreses catalanes on hi ha dones, quins càrrecs ocupen, estem fent tota una tasca de sensibilització i d'investigació. Després aquesta tasca amb el Departament de Treball de deixar les instal·lacions i montar aquest acte. Varen venir 400 empreses per explicar amb exemples; venen empreses a explicar el que han fet com jo hi he fet això i m'ha anat molt bé, perquè la gent està més contenta i amb els horaris no hi ha hagut cap problema perquè donem per exemple un xec guarderia i la gent està més contenta els treballadors no tenen absentisme laboral i si un dia han de sortir no passa res perquè ho recuperen. Per les empreses això és una tasca molt bona que estem fent aquí. A banda de l'observatori d'Empresa i Dona que està constantment editant estudis i editant investigacions.

7. Tenen dades de violència masclista o assetjament?

No en tenim

8. Quins pensa són els reptes principals en els quals es troba la dona?

Reptes que ha d'afrontar la dona en aquests moments:

El repte principal és una estratègia de vida, les dones a banda de preparar-se molt. Això ja ho estan fent durant els últims 15 anys o 20 i tenir moltes carreres e idiomes i ser molt bones, doncs marcar-se una estratègia professional i de vida “jo quan vull tenir els fills”, en quin moment, reivindicar la seva posició i exigir en els seus companys que donin igual com elles, això es un pacte privat però ho han de fer. Jo els hi dic a les dones “si vosaltres voleu fer una carrera professional no podeu casar-vos amb un home que us vulgui tenir a casa, és fàcil entendre, i per un altre banda les dones han de ser les mes interessades en canviar perquè això al final anirà bé, es el que anirà bé per la societat, pels homes, pels fills, les dones han de canviar cada dia petites coses en els seus llocs de treball i han de ser líders de canvis i han de procurar saber pactar un augment, pactar el sou, exigir un clima que sigui participatiu, no acceptar les regles del joc. perquè moltes vegades les dones es queixen i es queixen però si cadascú canviem una miqueta del nostre espai de treball entre tots ho farem tot, però si tu no dius res perquè es molt còmode, tiren la tovallola i se'n van a casa, així no canviarem mai res.

9. Pensa que arribarà un dia que aquests plans d'igualtat no seran necessaris?

En tenim per molt, cents d'anys, durant cents d'anys hem arribat on hem arribat, canviar la cultura es el pitjor és el més difícil i la veritat és que els mitjans de comunicació no ens ajuden en absolut , l'educació no ens ajuda, els professors molt poc, els mestres molt poc. Ara les nenes totes volen ser barbies, totes volen anar vestides de princeses, anar vestides de rosa, trobes nenes joves que volen casar-se amb el senyor que les mantingui, doncs em sembla que en lloc d'anar endavant anem endarrera. Però ara hi ha una contradicció molt important perquè l'Estat del Benestar a Europa no s'aguanta, si les dones no treballen, si no treballem tots homes i dones, això no ho mantenim. Ara ja no és una qüestió de justícia social, és una qüestió de necessitat econòmica, pel bé de tothom, doncs pel bé de tothom la qüestió seria treballar tots 8 hores de 9 a 5, treballar tots i tots cuidar perquè el més importen ara hi ha rentadores i de tot , el més important és la persona que arregli la casa, es que s'abandona les criatures a casa de 5 a 9 mirant la tele i els anys més importants de la vida de tot ser humà són els primers 5 anys que es quan es creen tots el mecanismes i els patrons de conducta i després sobre tot fins els 12

els nens estan deixats de la mà de Déu, llavors quin futur hi ha? Jo crec que és pel bé de la societat ara ja no es una qüestió de dones i homes sinó que es pel bé de la societat que ens hem d'organitzar d'una altre manera i això costarà perquè canviar els patrons culturals és molt difícil. Ahir tenia una reunió, aquí, amb una senyora d'empresa i dos periodistes i ella deia que no hi veia problema, es clar ella arribava a casa a les 9 i ho trobava tot arreglat.

Entrevista [Anna Solà i Arguimbau](#)⁴².

Llicenciada en Art per la Universitat Autònoma de Barcelona. Professora de Cinema, vídeo i televisió a l'Escola Multimèdia de la Universitat Politècnica de Catalunya. Ha treballat en el camp de la crítica i la didàctica cinematogràfica i és coautora de diferents publicacions. Codirigeix el col·lectiu Drac Màgic, la Mostra Internacional de Films de Dones de Barcelona i coordina diferents grups de treball dedicats a la investigació cinematogràfica. Fou Directora del Pla d'Acció i Desenvolupament de les Polítiques de Dones del Departament d'Acció Social i Ciutadania.

Actualment Directora Executiva de l'Institut Català de les Dones⁴³.

1. Com veu la situació de la dona avui en dia a nivell laboral i social, en el nostre país?

És una situació absolutament dinàmica i plena de canvis que s'estan accelerant, per un cantó a fi i efecte de millorar en totes les dimensions de totes les activitats socials i professionals de les dones, aquests canvis s'estan obrint espais de participació i s'estan obrint espais de representació on les dones no estaven representades, noves sortides professionals on les dones no tenien prou accés, sortides on les estadístiques estan demostrant que hi han desequilibris tot això son avenços, però ara, així i tot estem en una fase encara no prou consolidada de totes les polítiques. Per afavorir la situació de les dones en tots els àmbits i aquí de tota la diversitat de dones encara hi han moltes situacions on es fan visibles encara les parts més... els exemples més punyents i més acusats d'aquestes desigualtats històriques entre dones i homes o les situacions de precarietat afegides en que estan les dones pel fet de ser dones, on no hi ha facilitat en la situació laboral, facilitat en la situació social, facilitat en la situació de precarietat, en la situació d'estat en el cas de les dones emigrades, tots els col·lectius més vulnerables, ho son més pel fet de ser dones

---

⁴² <http://www.uoc.edu/dt/esp/ardevol1004.pdf>

⁴³ http://www.gencat.cat/diari_c/5168/08171162.htm

2. Quins pensa són els principals problemes i reptes en els quals es troba la dona?

En l'àmbit professional o en l'àmbit del treball remunerat abordar totes aquelles discriminacions subtils i poc visibles que encara estan creant aquest fet diferencial entre un 25 i un 30 % de diferència pel mateix treball entre homes i dones l'abordatge d'aquesta situació només es pot fer a través d'arribar els mecanismes més amagats perquè els més evidents ja estan sobre la taula i són directament punibles i legítims però els que estan actuen que afavoreixen que aquesta situació de desnivell persisteixi són els que estan més amagats i fan que des de l'àmbit del mercat laboral s'han de bellugar, l'altre gran repte no és només de dones sinó d'homes i de dones que les dones hi sortirien guanyant igualment però que el vivim d'una forma més aguda les dones és el de compartir en un nivell de corresponsabilitat amb el homes pel que fa tema del treball domèstic, treball de cura, treball de cura i atenció vinculat a les persones depenents o a les criatures, aquí s'expressa un gran nivell pel que fa a aquestes responsabilitats i aquest és un dels gran reptes que comportaria una situació de benestar d'homes i dones molt més adequada a la realitat que vivim i connectant el treball no remunerat amb el treball remunerat amb el tema dels horaris per fer compatible aquest treball de cura i aquest treballs domèstics amb la vida professional i la mirada coral remunerada i després un altre gran tema que es el tema de la violència masclista.

3. Quina valoració en fa del Pla de Polítiques de dones del Govern de la Generalitat pel període 2008-2011?

És un pla que es el 6é pla des de la democràcia, és un pla que sobretot des de'l 5e i 6e són els dos plans que han apostat d'una forma més contundent pel compromís del govern en relació en el desenvolupament de les polítiques de dones i aquest compromís ha estat vinculat també a un pressupost consignat per el desenvolupament d'aquest pla. Un pressupost que s'ha anat aprovant any rere any i aquests dos últims plans son el plans en que s'ha pogut dur a terme un canvi de cultura administrativa pel que fa a la transversalitat de les polítiques de gènere en relació a les dones. Podem dir que aquest element que és el tema de la transversalitat com una eina imprescindible per avançar en el terreny de la implantació d'aquestes polítiques, significa també la introducció d'una innovació, estem fent polítiques però estem transformant al menys aquesta forma de fer les polítiques, no vull dir que estiguem incrementant el pressupost de la Generalitat, sinó que amb el mateix pressupost estem treballant d'una forma diferent però més efectiva en la consecució dels objectius d'aquests plans i aquests plans s'estan canviant, han canviat la forma de prendre decisions perquè en les decisions s'ha tingut en compte com afrontaven aquestes decisions els homes i les dones i en conseqüència han estat unes decisions que han incidit en polítiques d'acció positiva o en correctors per afavorir que aquests desequilibris entre homes i dones no continuïn si no que es compensin i

s'equilibrin i aquestes innovacions també han canalitzat o han facilitat que una part d'aquests canvis estructurals que necessitem i que no podem fer des de les administracions si no que són plans de canvis socials, de canvi en l'imaginari col·lectiu, han incidit en afavorir que aquests canvis s'han desenvolupat d'una manera en més incidència o en una acceleració més acusada perquè l'objectiu de transformació cultural, d'aquesta cultura androcèntrica, sigui cada cop més propera i es pugui fer d'una manera possible.

4. Vostès tenen una gran experiència en Plans d'igualtat, pel que són efectives les polítiques públiques d'igualtat? Així com les polítiques per eradicar la violència masclista (quins són els objectius del Pla)? Com són percebudes des de l'ICD?

Són les responsables d'aquestes polítiques, no són les úniques responsables, perquè hi ha un marc legislatiu, hi ha un marc normatiu europeu, hi ha uns convenis internacionals. Són unes polítiques que estan absolutament introduïdes dins de les responsabilitats de gestió en les administracions públiques i en les polítiques públiques hi ha un abans i un després.

En les polítiques públiques quan es van començar a introduir fa 30 anys poc a poc aquestes mesures dispositives, aquestes formes d'analitzar tenint en compte la perspectiva de gènere, aquestes formes de canviar les cultures administratives perquè hi puguin entrar tots aquests mecanismes dels informes de gènere de les estadístiques generades per gènere, és tot un canvi cultural i estructural de les pròpies administracions que han anat permeabilitzant totes les polítiques de tots els sectors, per tant són aquestes polítiques d'igualtat i estan associades a la innovació. Són absolutament imprescindibles per qualsevol govern que pugui, que vulgui abordar perquè en els països existeixen aquestes dualitats com a mínim d'aquests dos grans grups de població i dins de la població femenina els que estan incorporant aquestes polítiques es també un canvi conceptual, que és entendre les dones com la meitat de la població però a la vegada un conjunt de població totalment divers i per tant no abordar només un aspecte de les dones o no dirigir-nos només a un aspecte o un sector social o un àmbit social d'aquest conjunt de dones si no a tota la diversitat, a les emigrades, a les dones joves, a les dones grans, cadascuna té una personalitat diferent, per això el treballar i aprofundir en les polítiques de la transversalitat de la perspectiva de gènere ens permet, també, acostar-nos a totes aquestes realitats, per tant el resultat és també d'una eficàcia major de les polítiques públiques pel que fa al treball.

Porta a abordar el fenomen de la violència masclista, aquest és un treball que des de l'Institut Català de les Dones hem abordat d'una forma molt rigorosa, és un tema que s'ha de tractar amb el màxim rigor possible i sense perdre de vista que ha de ser un abordatge integral, s'ha de fer i s'han d'abordar tots els aspectes vinculats amb la

violència masclista, des de la prevenció fins a l'atenció a les dones que estan en situació de violència masclista i la recuperació d'aquestes dones, que passant per la sensibilització social, per la reparació dels danys que han sofert aquestes dones, veure tot el ventall de la complexitat d'aquest problema.

Per altre banda, l'altre rigor que hem aplicat i que és imprescindible per abordar el tema és que sigui un compromís també, que l'abordatge es faci de forma coordinada per part de tots els agents implicats en el tema, que vol dir des de les institucions, totes les institucions i totes les administracions la local, l'Administració de la Generalitat però també tots els organismes vinculats, des de salut, educació, passant per seguretat, no és pot abordar el tema només des d'una visió, si no que es tracta de posar en joc totes. Per això estem triant un treball de coordinació interna en el si de tota l'administració, on tots els departaments hi estan implicats, però també un treball des de la nostra administració i l'administració local, així com també un treball amb tots els agents socials i professionals i col·lectius implicats en el tema: col·legi de psicòlegs el col·legi d'advocats que son els que també hi estan treballant des de l'atenció a les dones per la tramitació dels casos. Per tant es un problema de tals dimensions que mereix i que requereix aquest abordatge per una banda integral i per altra banda coordinat amb tots els agents e institucions implicats i després també una visió d'una aplicació a tots els territoris. Que no hi hagi cap territori que no tingui en el mapa, que no hi hagin aquests protocols per atendre d'una forma adequada totes les situacions que apareguin però sobretot per treballar en la prevenció i en la sensibilització.

5. Pot influir a l'efectivitat el que hi ha una acció de govern conjunta i compartida després del Pla?

És imprescindible per administrar bé esforços i recursos. Perquè si estem fent una cosa semblant des de diferents llocs del mateix govern ens estem equivocant o sigui que els recursos són limitats, per tant ens hem d'exigir molt més aquesta precisió, des de la definició dels espais, des d'on treballar cada un dels departaments però després també perquè si no ho fem així no hi ha eficàcia i això transcendeix d'una forma, sobretot no arriba a les dones d'una forma eficaç. El que hem corregit des de fa 6 anys, hem corregit molts defectes del sistema d'abans ja que hi havia recursos però moltes vegades aquests recursos es sobreposaven, no es coordinaven i el resultat era que les dones que els necessitaven passaven, diguem tenien una sobrevictimització, a més de viure la situació de violència vivien també una certa itinerància institucional perquè no estaven clars els circuits o perquè aquests serveis no estaven prou coordinats igualment. Això ho hem corregit, es poden produir alguns casos aïllats, en general hi ha un mapa on tothom sap el que ha de fer respecte el tema i que qualsevol dona de tot el territori de Catalunya des dels Pirineus fins a l'Ebre tenen uns llocs de referència on adreçar-se. Per això hi ha un telèfon de referència, que funciona 24 hores al dia i cada dia de l'any, que atén en

diferents llengües i aquesta també es la referència de seguretat que tenen les dones i que qualsevol dona pugui arribar-hi

6. Quin és el grau d'implementació del Pla de Polítiques de dones? Hi ha un bon desenvolupament, hi ha resultats parcials?

Cada any es fa una avaluació d'aquest pla en aquest moments el pla està a un nivell ara t'ho dic de memòria en els percentatges està gairebé a un 75% de la seva execució per tant es fa un seguiment molt continuat no fem només una avaluació cada any si no que després d'un aplicatiu informàtic tots el departaments que l'estan desenvolupant poden anar-hi posant dades en diferents actuacions i que el nivell de desenvolupament és molt bo.

7. Des de la l'ICD quines accions porten a terme respecte la igualtat?

La nostra funció bàsica és aquesta de dissenyar i forçar i coordinar el desenvolupament d'aquest pla però com a les activitats pròpies de l'Institut per una banda són les d'afavorir tots els espais de participació de les dones a través del Consell Nacional de Dones de Catalunya on estan representades gairebé 400 entitats de dones del país i on aquest Consell hi han unes assemblees territorials que representen aquesta diversitat territorial del moviment de dones.

En aquest Consell també hi poden estar representades dones individuals i que encara que no tenen vot però també es una forma de canalitzar les aportacions de les dones pel que fa als àmbits consultius, es a dir es un òrgan consultiu a través del qual les dones poden opinar, fer aportacions, poden exigir que algunes de les direccions d'aquest pla o algun dels objectius d'aquest pla puguin modificar-se o puguin anar més enllà o puguin en aquest pla que elles també han participat. Té en compte que les polítiques de dones requereixen de l'aportació de les dones com expertes en la vida quotidiana de les dones, com expertes pel seu treball social, en l'associacionisme, com expertes individuals, com expertes en qualsevol àmbit del saber, en qualsevol àmbit científic o cultural per una banda aquesta activitat.

Per l'altre banda de totes les activitats de sensibilització, en activitats de divulgació de la cultura de les dones, en un sentit més ampli possible i sobretot de la cultura i les aportacions de les dones al país. En aquest cas a Catalunya, de relleu, en reculls temàtics, on es visualitzin aquelles dones científiques que no estan prou conegudes al llarg de la història de Catalunya, el paper de les dones en el món sindical, el paper de les dones en els moviments veïnals, les autores literàries, les creadores plàstiques, posar de

relleu tots aquest missatges que configuren un imaginari on les dones abans no hi eren i ara hi son i l'Institut és una de les eines perquè aquesta pantalla sigui cada vegada més plena de la visualitat de les aportacions de les dones o sigui tots els espais de sensibilització a través d'exposicions de tallers de participació, de publicacions, de debats, de la sensibilització social.

Després l'altre activitat o l'altre àmbit d'actuació de l'Institut és tot el que està vinculat amb el món de l'àmbit local el que entenem tots polítiques de dones tenen una dimensió més macro des dels nostres departaments però sobretot pel que fa a la ciutadania. El que és molt important és la política de proximitat que estem afavorint i estem fent un treball conjunt amb el món local i perquè tinguin recursos, recursos econòmics perquè des del món local es pugin també atendre polítiques de dones i per altre banda perquè tinguin uns recursos també instrumentals de formació i assessorament, tot allò que necessitin per emplenar de contingut aquests plans o desenvolupar la riquesa d'aquest plans de polítiques de dones. El treball conjunt amb el mon local és fonamental.

8. Pensa que arribarà un dia que aquests plans d'igualtat no seran necessaris?

Segurament arribarà un dia però encara està molt lluny perquè es tracta de situacions concretes però també es tracta de canvis de mentalitat, canvi cultural i canvi de l'imaginari, per tant es necessiten unes quantes generacions, necessitem continuïtat i consolidació.

Entrevista Gemma Nicolás i Lazo.

Responsable Comissió Igualtat / No discriminació.

Associació Dones Juristes.

Investigadora de l'OSPDH de la Universitat de Barcelona

1. Com veu la situació de la dona avui en dia a nivell laboral i social, en el nostre país?

Considero que existeix un patriarcat, és una paraula una miqueta antiga no sé si la fas servir tu habitualment però jo la reivindico i crec que encara tenim un sistema patriarcal, s'han canviat moltes coses, s'ha aconseguit una igualtat formal, ja fa uns anys que s'ha aconseguit una igualtat formal que ha fet que en general considerem tan homes com dones que hem assolit aquesta famosa igualtat, un concepte que a mi tampoc m'agrada tant i aquesta visió com que ja estem i ara comença a haver aquests discursos misògins del revés les dones que volen primer igualtat i ara les dones de fet el que volen es més. Hi ha visions molt misògines, la desigualtat amb tot i així, continua present, hi ha temes que son evidents, per exemple, la violència de gènere no només en la parella si no en d'altres àmbits, continua essent flagrant, tant de dones diríem autòctones, de les nostres societats occidentals com d'altres llocs del món, perquè per a mi tot respon a una mateixa arrel patriarcal, evidentment les desigualtats, si ho volem dir amb aquest llenguatge, en el món laboral continuen també essent molt evidents, inferior salari, el cas de la discriminació vertical, que les dones no accedeixen a llocs més qualificats, temes de remuneració, un debat que es comença a sentir però que encara no està tan present, de fet no esta ni a la teva pregunta.

Parlant del món laboral, jo parlaria del món del privat, d'allò que s'accedeix. Hem considerat dins lo privat la família, el món de la família, el treball de cura i el treball productiu que continua exclusivament en mans de les dones o gairebé de forma exclusiva en mans de les dones, això suposa que quan les dones s'incorporen al mercat laboral han de continuar assumint el de dins de casa més que el de fora, el que suposa un stress impressionant per les dones, amb conseqüències evidents sobre la seva salut física i psicològica claríssima. Es necessita una corresponsabilitat per dins de les llars i també amb les criatures i amb les persones grans i una intervenció més forta de l'Estat del Benestar que també en temps de crisis això no es pot dir però bé una intervenció més forta de l'Estat del Benestar.

El món continua essent dissenyat per homes i pels homes i pensat en homes en aquest model patriarcal androcèntric que prioritza lo productiu. El que es fa al món públic, diguem la producció o en el mercat laboral, la política, i se'n oblida de coses que són molt importants, lo priva, els afectes i tal com jo crec que s'hauria de reconvertir aquesta construcció del món valorant.

Crec que el que es més important per a mi és la cura o sigui, a mi no em convenceran mai que produir cotxes és millor o és més important que cuidar criatures, en canvi es prioritza més lo altre, per tant jo crec que continuem tenint un sistema patriarcal a Catalunya, si és una cosa tan concreta com geogràficament continua en vigor encara que una miqueta més suavitzat i també per això es més enganyós.

2. Quins pensa són els principals problemes i reptes en els quals es troba la dona?

Jo parlaria de dones, et convido a parlar de dones en plural perquè si parlem en plural estem incorporant, diríem, una visió que permet ressaltar més la heterogeneïtat de les dones, no hi ha una causa de dones, no som una dona, si no en plural, els plurals són bons, per no reduir, dones som moltes a Catalunya i clar de reptes també, serien molts. La violència és evident que és una cosa com molt flagrant; la violència vers les dones a l'àmbit de la parella però també la comunitat i continuem amb la violència sexual que és un tema que no es parla gaire, l'assetjament sexual a la feina, abusos sexuals, també en els nens, a les famílies, aquest seria un repte evident. L'altre potser posaria també l'accent en el tema del treball de cura, que hi hagi una verdadera corresponsabilitat amb els companys homes i amb el resta de la societat, on no es pot continuar deixant la cura de les llars, de les persones, dels nens i les nenes i de les persones grans a les dones i això necessàriament generarà un canvi de mentalitat, un canvi de models de masculinitat i de feminitat, el que considerem masculí i femení, per tant diria el treball de cura perquè es molt important perquè jo crec que genera transformacions molt grans en d'altres aspectes i la violència, jo crec.

3. Coneix el Pla de Polítiques de dones del Govern de la Generalitat pel període 2008-2011?

Sí

Quina valoració en fa?

Bé, l'Intitut Català de les Dones porta molts anys treballant. Treballa d'una manera bastant seriosa i aquest pla es un avenç important respecte als que hi havia abans, si l'ICD de la Generalitat i les polítiques de les dones dels últims set anys igual que també

els plans per eradicar la violència masclista han produït un canvi important i són com molt d'aplaudir, igualment les transformacions des de l'àmbit de l'Estat també.

Es poden fer les que es poden fer, jo no crec molt en el Dret i en els seus instruments malgrat ser jurista i per tant els efectes que tenen aquests plans en la actualitat seran els que són, igualment són d'aplaudir, ja dic, i la perspectiva del pla es bastant correcta, incorpora diferents visions d'igualtat posa molt l'accent en la participació de les dones i no només en el que es considera pública política, si no que també valora altres formes de participar de les dones, per mi respon a una perspectiva feminista bastant acceptable per ser institucional, per venir de l'Estat i de forma institucional i diguem no aporta no incorpora perspectives feministes potser més complexes més riques i sí que incorpora aquestes perspectives i el seu pla em sembla correcta.

4. Pensa que són efectives les polítiques públiques d'igualtat? Així com les polítiques per eradicar la violència masclista? Com són percebudes des de l'Associació?

Bé, des de l'Associació s'aplaudeixen totes les mesures que es prenen com iniciativa o sigui, com a iniciatives amb contingut sense valorar i a vegades no s'està d'acord. Generalment s'aplaudeixen les mesures que es prenen i les iniciatives es consideren, generalment, també insuficients, igualment crec que aquí apporto la meua visió personal, torno a repetir que la capacitat transformadora és bastant negativa i per tant lliberal, li demanen també potser coses al Dret, un seguit de coses que s'haurien de fer des d'altres instàncies, igualment crec que també per molt que s'aplaudeixin des de l'Associació aquestes mesures, que com dic es consideren insuficients, s'haurien de fer mes coses i no es fan, moltes vegades diuen que aquestes coses que es demanen i no es fan perquè no tenen competència però per exemple un cas paradigmàtic d'aquestes mesures és el permís de paternitat la gran reforma de la llei estatal de la igualtat i bé són 13 dies i la veritat fomentar molt la responsabilitat dels homes en 13 dies de termini no crec que un home aprengui i sigui responsable i tingui relació amb la seva criatura en 13 dies es completament insuficient per tant s'exhaureixen les iniciatives però també es demana que vagin una miqueta més enllà que verdaderament transformin.

5. Pot influir a l'efectivitat el que hi ha una acció de govern conjunta i compartida després del Pla?

Si, de fet en la implementació del pla treballen d'una manera transversal tots el departaments de la Generalitat i amb entitats, s'ha de reconèixer l'esforç l'esforç de l'ICD per mantenir converses constants amb matèries associatives de dones i en aquest

sentit només dir que perfecte i que s'ha de continuar treballant en aquest sentit s'ha d'estar en contacte amb els grups de dones.

6. Des de la l'Associació quines accions porten a terme respecte la igualtat?

Bé, la pròpia associació ja te una finalitat de promoure, diríem, bé, no sé si és d'igualtat perquè hi ha molts corrents feministes i no tots fan servir el concepte igualtat. Si que des de l'Associació el que es pretén és minimitzar les discriminacions que produeixen les normes, la jurisprudència i promoure un ús del Dret per part dels assessors jurídics, un ús del Dret que no sigui discriminatori, per posar de relleu on el Dret continua provocant discriminacions perquè es cert que actualment no hi ha discriminacions en la norma, però si que és cert que moltes vegades el Dret produeix discriminacions i per tant l'Associació, la seva pròpia essència, ja pretén combatre la discriminació o promoure una interpretació del Dret no sexista, una aplicació no discriminatòria.

L'Associació fa diferents coses, estan a la pàgina web, per una banda, s'ofereix assessorament jurídic a les dones i atenció a les dones del municipi de Barcelona i d'altres municipis, també a "ca la dona" i a d'altres entitats. Fa informes i estudis sobre normes, fins i tot abans de ser publicades, es fan esmenes a les normes, per exemple a la llei d'igualtat catalana s'han fet esmenes, intenta després fer una tasca divulgativa i de difusió d'aquestes interpretacions de les normes, interpretació des de una perspectiva feminista de les normes, realitzar activitats d'informació tan internes cap a les sòcies com externes cap a altres persones juristes, per exemple s'han fet molts actes al Col·legi d'Advocats, s'intenta reunir altres juristes i d'aquesta manera contribuiríem molt en general i a combatre aquesta societat patriarcal en el que respecta al Dret.

7. Pensa que arribarà un dia que aquests plans d'igualtat no seran necessaris?

Això és com molt pensar, no ho sé, potser aquests plans no caldran però sí en caldran d'altres, sempre en faran falta, no només en temes de dones, la societat mai arribarà a una perfecció com perquè no es necessiti un pla de cap mena, aquest amb aquesta perspectiva no, perquè totes les polítiques van també evolucionant, perquè alguns temes es consideren superats i apareixen noves interpretacions històriques de la realitat que anirà variant segurament aquests no.

Que aconseguim una societat utòpica igualitària o així, bé no ho sé, la utopia s'ha de creure diuen per caminar o sigui caminem, també és veritat que estem millor, jo

considero que visc millor amb més llibertat, vivim amb més cotes de llibertat que les nostres besàvies, una miqueta hem avançat, doncs continuem avançant.

Moltes gràcies